

N:o 3.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående godkännande af uppgjortt förslag i fråga om uppförande vid Hernösands hospital för Vesternorrlands läns räkning af en vårdanstalt för sinnessjuka; gifven Stockholms slott den 9 december 1898.

Sedan, på sätt bifogade utdrag af statsrådsprotokollet öfver ecklesiastik-ärenden för denna dag utvisar, en af Vesternorrlands läns landsting tillsatt komité gjort underdånig framställning att för sinnessjukas vård i de fall, som omförmälas i § 41 af stadgan angående sinnessjuka den 2 november 1883, få för landstingets räkning och på dess bekostnad å hospitalets vid Hernösand område anlägga en s. k. bevakningsafdelning med tjugu platser, deraf hälften för män och hälften för kvinnor, så och efter det medicinalstyrelsen uppgjortt förslag till de närmare vilkor och bestämmelser, som för det ifrågasatta medgifvandet syntes böra uppställas, samt landstinget godkänt samma förslag, vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att för sin del medgifva, att uti förevarande ämne aftal af innehåll statsrådsprotokollet utvisar må mellan staten och Vesternorrlands läns landsting träffas.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Nils Claëson.

Utdrag af protokollet öfver ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 9 december 1898.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve DOUGLAS,
 Statsråden: herr friherre ÅKERHIEM,
 WIKBLAD,
 friherre RAPPE,
 ANNERSTEDT,
 VON KRUSENSTJERNA,
 CLAËSON,
 DYRSSEN.

— — — — —
 Chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Claëson yttrade:

Ang. godkännande af uppgjort förslag i fråga om uppförande vid Hernösands hospital för Vesternorrlands läns räkning af en vårdanstalt för sinnessjuka.

»Uti Eders Kongl. Maj:ts nådiga stadga angående sinnessjuka den 2 november 1883 är föreskrifvet, att inom hvarje län skall vid något af dess lasarett beredas tillfälle till vård för sinnessjuka i de uti § 41 i stadgan omförmälda fall att sinnessjuk, hvilken är i trängande behof af vård å hospital, ej genast kan der blifva intagen, samt att årstid eller andra tillfälliga omständigheter hindra omedelbart insändande till hospital af sjuk, för hvilken inträde å hospital är beviljadt.

I anledning af sagda föreskrift beslöt Vesternorrlands läns landsting år 1897 att tillsätta en komité med uppdrag att till nästpåföljande års landsting inkomma med utredning och yttrande rörande väckt förslag om anordnande af dårceller vid länets lasarett. Komitén, som ansåg tillfälle till förbättrad vård af de sinnessjuka inom länet vara af nöden, fann emellertid lämpligare och bättre, att landstinget sökte få i enlighet med de grun-

der, som angåfves i nådiga brefvet den 12 juni 1891 angående dylik anordning vid Lunds hospital, å Hernösands hospitals område anlägga en s. k. bevakningsafdelning med 20 platser, deraf 10 för män och 10 för qvinnor, än att vid något af länets lasarett uppfördes en s. k. dårafdelning. För att vinna fullständig utredning i ämnet, innan 1898 års landsting sammanträdde, anhöll komitén hos Eders Kongl. Maj:t, att, under förutsättning att landstinget bifölle förslaget om en bevakningsafdelning, Eders Kongl. Maj:t täcktes i nåder förklara, huruvida något hinder från statens sida mötte för en dylik anordning, äfvensom, derest så icke vore fallet, hvad som borde åligga landstinget dels vid förslagets genomförande och dels sedermera vid den ifrågasatta bevakningsafdelningens disponerande.

Öfver denna underdåniga framställning, som blifvit af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Vesternorrlands län till Eders Kongl. Maj:t öfverlemnad, anbefalde Eders Kongl. Maj:t genom nådig remiss medicinalstyrelsen att efter vederbörandes hörande afgifva underdånigt utlåtande. Till åtlydnad häraf hörde medicinalstyrelsen direktionen för hospitalet i Hernösand, hvilken, efter det tillförordnade öfverläkaren derstädes R. Stenbeck på anförda skäl för sin del uttalat sig för bifall till den underdåniga framställningen, dock endast under vilkor att den föreslagna upptagningsanstalten uppfördes i form af öfvervakningsafdelning, instämde i tillförordnade öfverläkarens yttrande samt bifogade ett på direktionens anmodan af stadsarkitekten i Hernösand A. Thurdin uppgjort förslag jemte ritning till den afsedda anstalten tillika med plankarta, å hvilken utmärkts alternativt ifrågasatta platser för anstaltens förläggande å Hernösands hospitals område.

För egen del anförde medicinalstyrelsen uti underdånig skrifvelse den 3 juni 1898 i hufvudsak följande. Underdåniga framställningar, liknande den nu ifrågavarande, hade förut bifallits, och öfverenskommelser i anledning deraf faststälts dels emellan staten och landstinget i Malmöhus län genom nådiga bref af den 12 juni 1891 och den 19 maj 1893, dels ock emellan staten och Vermlands läns landsting genom nådigt bref af den 29 maj 1896. De enligt öfverenskommelsen med Malmöhus läns landsting invid Lunds hospital uppförda paviljongerna hade redan i två år varit i bruk. Erfarenhet hade således vunnits om det sätt, hvarpå de uppfyllt de med dem afsedda ändamål. De sinnessjukes vårdande derstädes hade icke förorsakat någon svårighet vid tillämpande af de lemnade föreskrifterna rörande ordnandet af de ekonomiska förhållandena emellan staten och landstinget. För sinnessjukvården hade anordningen varit fördelaktig, då öfverenskommelsen bland annat innehölle, att hospitalets styrelse berättigades att fritt förfoga öfver länsanstalten och använda densamma som en upptagningsanstalt för ny-

ligen insjuknade, utan afseende på om dessa tillhörde Malmöhus län eller något annat län, dock med vilkor att tjugu platser alltid och utan invändning finnes disponibla endast för sjuka från Malmöhus län och att en fullgod vård bereddessa. Öfverenskommelsen med Vermlands läns landsting innehölle enahanda bestämmelse rörande de för dess räkning afsedda paviljonger, hvilka skulle uppföras invid Kristinehamns hospital.

Såsom nyss anförda bestämmelse rörande användningen af läns-paviljongerna invid Lunds hospital vore affattad, blefve det med den nu gjorda underdåniga framställningen åsyftade ändamål vunnet, derest samma bestämmelse utfärdades äfven i detta fall. Då lika litet som i fråga om Lunds hospital olägenheter syntes vara att befara för andra hospital, om upptagningsanstalter derstädes finge af länen anläggas, och då skäligen ersättning för hospitalens direkta utgifter för dessa anstalter af landstingen betalades, syntes intet hinder möta för medgifvande af en liknande anordning vid Hernösands hospital. Genom en sådan öfverenskommelse skulle detta hospital erhålla en öfvervakningsafdelning och dermed ett värdefullt hjälpmedel till de sinnessjukes behandling.

På grund af hvad sålunda anförts, framställde medicinalstyrelsen i underdånighet följande, i närmaste öfverensstämmelse med förut träffade liknande öfverenskommelser affattade förslag till aftal emellan staten och länets landsting, hvilket förslag medicinalstyrelsen, om landstinget åtog sig de deri innehållna förpligtelserna, ansåg kunna läggas till grund för de ytterligare åtgärder, hvilka kunde behövas för att bringa aftalet till stånd:

att för emottagande af sinnessjuka från Vesternorrlands län i sådana fall, som omförmäldes i § 41 af stadgan angående sinnessjuka den 2 november 1883, länets landsting berättigades att å statens område vid Hernösands hospital uppföra en eller två paviljonger för tjugu sinnessjuka, tio män och tio kvinnor, på den plats, som medicinalstyrelsen anvisade och i enlighet med af medicinalstyrelsen godkänd ritning;

att landstinget vidkändes kostnaden ej mindre för byggnaden eller byggnaderna med dithörande promenadgårdar, värmeapparater och vattenledningsrör, än äfven för all annan fast inredning samt för framtiden bestrede underhållskostnaden härför;

att staten anskaffade och underhölle all den lösa utredningen samt ombesörjde och bekostade allt hvad för de sjukas vård i öfrigt erfordrades;

att landstingets anstalt införlivades med hospitalets öfriga för sjukvården afsedda afdelningar samt att hospitalets styrelse berättigades att fritt förfoga öfver landstingets anstalt och använda densamma såsom en upptagningsanstalt för nyligen insjuknade, utan afseende på om dessa till-

hörde Vesternorrlands eller något annat län, dock med vilkor att för sinnessjuka i de fall, som omförmäldes i § 41 af stadgan angående sinnessjuka den 2 november 1883, tjugu platser, tio för män och tio för kvinnor, alltid och utan invändning, funnes disponibla till intagning endast för sjuka från Vesternorrlands län och att en fullgod vård bereddessa;

att granskningen af ansökningshandlingar om inträde å lasarettet i Hernösand för tillfällig hospitalsvård åt deraf i behof varande sinnessjuka från Vesternorrlands län skedde i den ordning, som vore föreskrifven för sådana fall, så att ifrågavarande patienter till anstalten remitterades af lasarettets läkare i Hernösand, och borde de för inträde å hospital föreskrifna handlingar, såvida de ej vid patientens intagning å anstalten aflemnats, genom nämnda lasarettets målsmän anskaffas, och de å anstalten intagna sjuka derefter, såvidt de pröfvades vara till hospitalsvård berättigade, vinna inträde å hospitalet i alldeles samma ordning som andra sinnessjuka och utan något som helst företräde för dem såsom tillhörande Vesternorrlands län;

att för hvarje patient erlades en afgift till staten, hvilken afgift för de första fem åren, efter det anstalten tagits i bruk, utginge med 2 kronor 50 öre för dag, och derefter för fem år i sänder bestämdes af Eders Kongl. Maj:t på medicinalstyrelsens förslag och efter landstingets hörande;

att afgiften betalades kvartalsvis af lasarettsdirektionen i Hernösand;

att emellertid ett minimibelopp af tre tusen kronor för hvarje år skulle i patientavgifter till staten utgöras;

att så snart någon å anstalten intagen sinnessjuk derifrån utskrefves eller blefve å hospital eller å asyl intagen, landstingets betalningsskyldighet för samma patient upphörde, hvarför underrättelse härom genom hospitalets syssloman utan dröjsmål borde lemnas lasarettsdirektionen med uppgift tillika om den tid, hvarunder patienten varit å anstalten vårdad; samt

att staten och landstinget förbehölles ömsesidig rätt till uppsägning af öfverenskommelsen, att upphöra två år efter uppsägningen, med skyldighet för staten att ersätta landstinget kostnaden för byggnaden, derest uppsägningen skedde af staten, med det belopp, som bestämdes af fem gode män, af hvilka staten och landstinget utsågo två hvardera och de sålunda valde den femte, dock att värdet icke finge öfverstiga verkliga kostnaden för byggnadens uppförande, samt, derest uppsägningen skedde af landstinget, med två tredjedelar af det på nämnda sätt beräknade värdet.

Landstinget, som lemnats tillfälle att yttra sig i ärendet, har i underdånig skrifvelse den 22 september 1898 anfört, att landstinget till alla delar godkände det förslag till aftal mellan staten och landstinget, som

innefattades i medicinalstyrelsens omförmälda underdåniga skrifvelse den 3 juni 1898, och har Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande, med öfverlemnande af landstingets berörda yttrande, i eget utlåtande jemväl i underdånighet förordat bifall till medicinalstyrelsens ifrågavarande förslag.

Det nu uppgjorda förslaget till öfverenskommelse mellan staten och Vesternorrlands läns landsting är affattadt i hufvudsaklig enlighet med de förslag till liknande uppgörelser mellan staten samt Malmöhus läns landsting år 1891 och Vermlands läns landsting år 1896, hvilka förslag blifvit af såväl Riksdagen som Eders Kongl. Maj:t godkända. Det i alla dessa förslag förekommande uttryck, att landstingets betalningsskyldighet för patient, som från lasarett till anstalten remitterats, upphör, då patienten intages å hospital eller asyl, afser naturligtvis här det fall, att patienten efter i stadgad ordning vunnen behörighet till vård å hospital eller asyl derstädes erhåller sådan, men åsyftar deremot icke den händelse, att någon till anstalten hörande patient, innan behörighet till vård såsom hospitals- eller asytpatient i vederbörlig ordning ernåtts, i stället för att vårdas i anstalten, inlägges å hospitalet.

Då väsentliga fördelar för sjukvården skulle genom det nu föreliggande förslagets antagande och utförande vinnas, och villkoren i detsamma synas mig affattade med behörigt afseende å såväl statens som länets intressen, hemställer jag i underdånighet, det Eders Kongl. Maj:t täcktes i nådig proposition föreslå Riksdagen att för sin del medgifva, att i förevarande ämne aftal af angifvet innehåll må mellan staten och Vesternorrland läns landsting träffas.»

På tillstyrkan af statsrådets öfriga ledamöter täcktes Hans Maj:t Konungen bifalla hvad departementschefen sålunda hemstält; och skulle proposition till Riksdagen aflåtas af innehåll, bilagan F vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo

C. E. Blom.